

9. årgang 1989

Nov./Dec./Jan.

Allehelgen

Jordens salt og verdens lys

Jesus sagde til sine disciple: »I er jordens salt« og »I er verdens lys«.

Man plejer ikke at regne saltet for noget særligt blandt krydderierne; men det er nødvendigt og uundværligt.

I Jobs bog i det Gamle Testamente spørger Job: »Spiser man ferskt uden salt?«, underforstået: Det gør man ikke. Der er et eventyr om en konge, der ville vide, hvor højt hans tre døtre elskede ham. De to elskede ham henholdsvis som guld og diamanter; men den tredje elskede ham som saltet. Hende jog han ud i skoven og erklærede, at han ikke ville se hende for sine øjne mere. Men da han alligevel kom til at længes efter hende, lod han sin kok lave mad uden salt. Da han havde spist den mad i en uge, sendte han bud efter sin datter.

Saltet giver velsmag og saltet bevarer maden mod forrådnelse.

Jordens salt bevarer jorden mod forrådnelse.

Lyset er normalt også en selvfølgelighed, hvis værdi man først rigtig ænser, når det går ud, og man roder rundt i mørket. Verdens lys gør det muligt for mennesker at finde deres livs retning.

Hvem er så de folk, som Jesus kalder jordens salt og verdens lys? Lige før han

har gjort det, har han prist de fattige i ånden, de sultne og de barmhjertige salige, og han sluttede med at sige: »Salige er I, når man håner og forfølger jer og lyver jer alt ondt på for min skyld«. Det er altså de folk, der bliver forfulgt på grund af deres tro på Jesus, der er jordens salt og verdens lys. Det var dem, der blev forhånet, forfulgt og dræbt af deres landsmænd, fordi de havde sat deres lid til en fattig mand, der var blevet korsfæstet som forbryder og gudsbespotter. De kunne let komme i tvivl, om det nu også var dem, der havde ret over for det store tal af fromme jøder.

Jesus giver dem selvtillid: Sådan som de er, sådan er de jordens salt og verdens lys. De er fattige i ånden, fattige på tro, men kan heller ikke lade være med at tro. Troen vil blive dem givet. De er sultne, d.v.s. de er udleveret til Guds barmhjertighed. De er barmhjertige, fordi de selv ikke har andet end barmhjertighed at leve af. Sådan er de saltet og lyset i verden. Når de blev forfulgt, når de måtte sætte deres liv til, så havde de ikke andet at stole på end Jesu ord; men det gjorde de. Ud fra dem voksede kirken, som lyset breder sig over verden, for mennesker kunne se, at det store mod og det høje håb havde de ikke af sig selv, men det var deres Fader i Himlene, der havde givet dem det.

Men der kom tider, hvor man i kirken tilbød de hellige mænd og kvinder i stedet for at tilbede den hellige Gud.

Martyrerne blev til helgener. De var hellige mennesker, der havde gjort mere for Gud, end de havde behøvet!

Da kirken så begyndte at sælge ud af helgenernes gode gerninger til folk, der var kommet i underskud, stod Luther

frem og tog livet af det helgenvæsen. Vor salighed beror ikke på, hvad de hellige mænd og kvinder har gjort, men kun på Guds nåde i Jesus Kristus. Intet menneske kan gøre mere end det, han eller hun skylder Gud.

Men selv om Luther fik afskaffet helgenerne, holder vi alligevel i den evangelisk-lutherske kirke Alle Helgens dag, en dag for alle helgener.

Helgenerne er bare noget andet end for katolikkerne. Helgen er den, der er helliget af Gud, og det bliver vi i dåben.

»Helgen her og helgen hisset er i samme menighed, derom haver os forvisset han, som alle dybder ved,« siger Grundtvig. Vi og vore døde er fælles om at tilhøre »den Gud og mand, der døde for vor syndeskyld og brøde«, som det hedder i en anden. Allehelgenssalm. Der er tradition for, at vi Alle Helgens dag mindes vore døde. Det kan vi gøre på mange måder. Vi kan mindes deres flid, nøjsomhed, udholdenhed og andre dyder. Vi kan takke Gud Fader i Himlen for deres gode gerninger mod os, for alt godt kommer fra Gud. Vi skal ikke glemme at takke for den gode gerning, at de bar os til dåben, at de lærte os at takke for livets gode gave, lærte os vort Fadervor, som vi kan bede i barnlig tillid til Faderen i Himlen, og som vi blev trøstet ved at bede, når vi var så forvirrede, at vi ikke kunne finde på andet.

Vi mindes dem som dem, der ledsagede os til nadveren, for at vi kunne være sammen med dem i syndernes fællesskab under Guds nåde.

De blev saltet og lyset for os, fordi vor Fader i Himlen gennem dem gav os livet som gave og som opgave på hans ord.

Jens B. Olsen, Arden

Alle Helgen

*Regnen giver ingen grøde.
Blæsten puster ud et sted,
for den lægger skoven øde
og ta'r alle farver med.*

*Roser visner i vor have,
døden passer tro sit kald!
Tænksom over vore grave
drysser sommerens forfald.*

*Slægter leved, led og døde
og blev lagt i dødens ro.
Blev de blot til ormeføde,
deres gerning, håb og tro?*

*Nej! De blev til lys for verden:
Luther, Grundtvig, Kirkegaard.
Vi fornemmer deres færden
hos os trods de mange år.*

*Og en ukendt helgenskare,
dem, der bragte os Guds ord
som det salt, der skal bevare
liv og fred hos os på jord.*

*Derfor mindes vi de døde,
deres gerning, håb og tro.
Alting er Gud Faders ære:
Liv skal op af grave gro.*

Jens B. Olsen

DKU - Dansk kirke i udlandet

Der afholdes distriktsmøde i DKU - Dansk kirke i udlandet torsdag den 9. november kl. 19,30 i Rønninge præstegård.

Pastor Jens Møller taler om: Den danske menighed i Argentina og fortæl-

ler lidt generalt om DKU.

Alle er hjerteligt velkomne til mødet, og jeg håber, at mange fra vore sogne vil vise interesse for arbejdet i kirken udenfor vore egne landegrænser.

LWJ.

Menighedens spalte(r)

Denne plads er beregnet til læsernes indlæg. Meninger, oplevelser, gode ideer — kort sagt, sæt fantasien i sving! Send noget skriftligt eller ring, så sætter vi det på skrift. Tlf. 65 35 11 18, Skellerupvej 40, Lone Wellner Jensen. Indlæg kan også sendes til de to øvrige medlemmer af »Kirkenyt's« »redaktion« — Ingrid Danquart, Skellerup og Liss-Lotte Talbro, Ellinge.

Besøg i finske kirker

Da jeg i sommer var en tur i Finland, besøgte jeg i Helsingfors flere forskellige kirker, bl.a. Tempelpladsen — og så kaldet Klippekirken, da selve kirkerummet er udhugget i en granitklippe og overdækket med en mægtig glaskuppel. Den er et eksempel på finsk arkitekturs verdensry.

I modsætning til dette imponerende bygningsværk besøgte vi også en lille trækirke fra 1600-tallet. Den havde før ligget i Karuna, men var nu flyttet til et frilandsmuseum beliggende på en lille skærgårdsø ved navn Fölisöen, hvortil vi kom over ad en træbro. Vi gik ind for at se kirken. Over indgangsdøren bemærkede jeg, at der var et solur magen til det, vi har i Ellinge kirke over kirkedøren. Medens vi var ved at besigtige kirkerummet, ankom en ung kvindelig præst sammen med to andre unge mennesker, og vi blev klar over, at der skulle være gudstjeneste, eller det var måske en aftenandagt? Det hele foregik jo på finsk.

Vi var 50 personer i rejseselskabet, og vi gik alle ind og tog plads på bænken, der ikke var bredere end et smalt gulvbræt, så vi måtte anstrenge os for at blive hængende. Men jeg bemærkede det glædelige forbavsede udtryk i organistens og kirkesangerens ansigter. De var bestemt ikke vant til så stort et besøg.

Den unge pige sang til orgelpillet nogle musikstykker af Bach, og det gjorde hun med meget stor dygtighed. Vi gættede på, at hun var elev fra et musik-konservatorium.

Da min søster og jeg nogle dage senere var på besøg hos min søsters veninde, der boede på en gård i nærheden af Ka-

runa, fortalte vi hende om vores besøg i den gamle trækirke, og hun fortalte os så, at den kirke havde ligget meget nær deres hjem, og at kirken havde sin egen historie:

Omkring år 1600 var der en mand fra enen, som ønskede at indgå ægteskab med en fraskilt kvinde, men præsten i det nærliggende sogn nægtede at foretage vielsen på grund af, at kvinden havde været gift før. Så fik manden en idé. Han henvendte sig igen til præsten og sagde: »Hvis jeg bygger en kirke her i Karuna, kan jeg så blive viet i den?« Hertil svarede præsten ja, og kirken blev bygget meget hurtigt, så parret kunne få kirkens velsignelse til at gå ind i den hellige ægtestand.

Inge Larsen, Ellinge

Kirkegang i USA

At leve i et land i et helt år som udvekslingslev byder på mange oplevelser. Jeg er netop hjemvendt fra USA, hvor jeg var udvekslingslev hos en amerikansk familie i Alabama. Årsagerne til, at jeg valgte at blive udvekslingslev, var mange, men én væsentlig årsag var, at jeg var interesseret i at opleve et andet lands kultur. — Dette fik jeg rig lejlighed til, idet jeg kom til at bo ved en familie, der optog mig som et andet medlem af familien, og hvor jeg så levede som »en amerikaner« i et år.

Jeg deltog naturligtvis i alle aktiviteter, familien var involveret i, og mange af disse aktiviteter foregik i den kirke, de tilhørte. Jeg vil i det følgende berette

om, hvordan en typisk uge i kirken udspænder sig.

Søndag morgen klokken otte står hele familien op, hvorefter vi samles om morgenbordet til almindelig morgenhygge. Efter morgenmaden tager vi vores pæne søndagstøj på (cowboybukser bruges absolut ikke i forbindelse med en gudstjeneste!) Ved ni-tiden tager vi afsted og kører de 20 kilometer, hvor vi skal være klokken ti. På dette tidspunkt starter søndagsskolen, og den har undervisning en time frem. Søndagsskolerne i kirkerne er det, der svarer til religionsundervisningen i skolerne herhjemme. Man har ikke religionsundervisning på skolerne i USA, derfor bliver undervisningen foretaget i kirkerne. — Her bliver menigheden undervist i følgende klasser: 4-7 år, 7-12 år, 12-15 år, 15-18 år, en klasse for unge par og endelig en klasse for resten af menigheden. Undervisningen foretages af voksne kirkegængere, og derudover underviser præsten og hjælpepræsten.

Klokken elleve starter gudstjenesten. Gudstjenesten ligner egentlig en almindelig dansk gudstjeneste — måske foregår den i en lidt mindre højtidelig stemning. På et punkt adskiller gudstjenesten sig dog fra den danske: Midtvejs i gudstjenesten bliver der sendt to tallerkener rundt, og i dem lægger hver familie en check lydende på 10 % af deres indkomst. Dette praktiseres i alle amerikanske kirker, da ingen kirker i USA får tilskud fra staten.

Efter gudstjenesten tager vi hjem og spiser til middag. Denne middag er altid ugens bedste bestående af en eller anden slags steg med tilbehør. Efter middagen

er der almindelig afslapning, idet familien følger biblens ord om at holde fri om søndagen.

Klokken sytten drager familien afsted til kirken igen — fordi min værtsfar, min værtsmor og jeg skal til prøve i kirkens kor. — Faderen og jeg synger i kirkens kor, og moderen spiller klaver til. Mine to værtsbrødre slår som regel tiden ihjel under korpøven ved at spille amerikansk fodbold udenfor, mens min værts søster snakker med nogle af sine veninder.

Efter en times korpøve er der igen gudstjeneste. Denne gudstjeneste varer en time, og derefter samles min værts søster og jeg med alle kirkens unge i kirkens egen ungdomsklub, hvor man hygges sig og får en smule religionsundervisning af kirkens ungdomsklubleder. Denne ungdomsklub tager også på diverse udflugter. Mine to værtsbrødre kan ikke deltage i denne ungdomsklub, fordi én er for ung og den anden for gammel. Når vi er færdige i ungdomsklubben tager vi hjem, og resten af søndagen tilbringer familien foran fjernsynet.

Onsdag aften er det igen tiden at gå i

Lige én salmebog til, så kan jeg se præsten.

kirke, denne gang er det dog ikke så meget en gudstjeneste men nærmere en kammeratskabsaften for alle aldre. Aftenen starter med, at man spiser aftensmad sammen, derefter deles man op i aldersgrupper. De mindste har en slags legestue under ledelse af en forældre. De unge mødes i ungdomsklubben, hvor vores leder underviser os i biblen, derefter beder vi bønner sammen. De voksne samles i kirken, og de studerer også biblen, synger salmer og beder bønner. Onsdag aften sluttes ved ni-tiden.

De begivenheder, jeg her har beskrevet, er faste punkter i kirkens ugeprogram — derudover hænder det ofte at specielle arrangementer bliver arrangeret.

Denne beretning om min kirkegang i USA vil for en dansker lyde temmelig usædvanlig, men for en amerikaner er den ganske normal — dog skal det siges, at man går oftere i kirke i det sydlige USA end i det nordlige — og netop i det område, hvor jeg boede, hører til de steder i Amerika, hvor befolkningen går oftest i kirke.

Jeg er ofte blevet spurgt, om al denne kirkegang ikke blev kedelig i længden, men jeg kan kun sige, at dette ikke var tilfældet — temmelig sikkert fordi der i de fleste amerikanske kirker findes et kammeratskab blandt medlemmerne af kirkerne, jeg ikke har set lignende andre steder. — Kort sagt: Jeg havde det som blommen i et æg — og jeg fik mange gode venner i »min« amerikanske kirke, og dette bevirkede, at min tid i kirken i USA blev én af de største oplevelser under mit ophold.

Andy Rindahl Hansen

Frikvarter til Jesus

Da jeg overværede Jons dåb i Ellinge kirke den 1. oktober og fra prædikestolen blev bekendt med, at der havde været forsøgt indbrud i kirkens box, hvor man opbevarer de kostbare lysestager, kom jeg til at tænke på en episode fra dengang, min datter var omkring 4 år.

Vi var gået ind for at se Vindinge kirke en ganske almindelig eftermiddag. Oppe ved alteret, hvor lysestagerne befandt sig, var der spændt et tykt reb tværs over midtergangen forbundet til en alarm.

Der skete nu det, at én af os kom til at røre ved dette reb, og straks satte alarmerne i gang med en voldsom ringen, hvorved min lille datter udbød: »Mor, holder Jesus frikvarter nu?«

Marianne Olsen, Ellinge

To slags medlidenhed

Der gives nu engang to slags medlidenhed: den ene er den blødhjertede og sentimentale; den er egentlig kun det utålmodige hjertes forsøg på snarest muligt at frigøre sig fra den generede grebethed, som denne fremmede ulykke har bevir-

ket, — altså den medlidenhed, som slet ikke er nogen med-liden, men blot det våben, med hvilket den fremmede lidelse instinktiv stødes bort fra ens egen sjæl. Og så den anden, den eneste, der tæller — den usentimentale, skabende medlidenhed, som véd, hvad den vil, og som er besluttet på, tålsom og med-tålende at holde ud til det yderste af al evne, ja selv derudover. Kun hvis man holder ud til det sidste, til den yderste, bitre ende, kun hvis man ejer det store tålmod, kun da kan man hjælpe mennesker. Kun hvis man opofrer sig selv ved det — kun da.

Stefan Zweig

Så nær

Når jeg med min jamren spiller på hele registret, går det mere og mere ned ad bakke for mig. Det trækker tæt sammen med mørke tanker over mit hoved — mod ulykken.

Jeg må leve i dag, lade fortiden hvile — den kan jeg alligevel ikke ændre. Kun holde et vindue åbent for de dejlige minder og ikke bekymre mig om morgendagen.

Hvad har jeg i hænderne i dag?

Mit helbred.

Solen på himlen.

Noget at spise og drikke.

Et barn, der ler mig i møde.

En blomst derhjemme.

*Måske søger jeg lykken
alt for langt væk.*

Det er ligesom med brillerne.

Jeg ser dem ikke.

Og så sidder de endda på næsen —

Så nær!

Ved redaktionens slutning så regnskabet for Zilipa således ud:

Dato		Indgået	Udgået	Saldo
1/ 7	Kassebeholdning			7.673,60
1/ 7	Ged og symaskine		1.750,00	5.903,60
4/ 8	Indbetalt til CCF		120,00	5.803,69
1/ 9	Indbetalt til CCF		125,00	5.678,60
3/10	Indbetalt til CCF		125,00	5.553,60
8/10	Frivilligt bidrag	200,00		5.753,60

CCF = *Christian Children's Fond (Kristne Børnefond)*

Som I kan se af ovenstående, er der blevet sendt penge til en ged og en symaskine til Zilipas familie. Ved redaktionens slutning var der endnu ikke kommet brev fra Afrika. Postgangen er utrolig langsom på de kanter, så vi må væbne os med tålmodighed. Der er dog ingen tvivl om, at denne gave er en god investering i Zilipas fremtid.

Ligeledes kan I se af nedenstående, at bidraget er steget med 5 kr. om måneden. (Se nedenstående indlæg fra Børnefondens blad).

Vi beder om 125 kr.

Siden 1982 har hvert sponsorbarn fået hjælp for et månedsbidrag på 120 kr. Vi beder Dem have forståelse for, at vi nu må regulere månedsbidraget, sådan at vi stadig — trods prisstigninger — kan løse opgaverne for børnene. Fra 1. oktober og fremover beder vi Dem sende 125 kr. om måneden.

I 7 år er det lykkedes at undgå at hæve månedsbidraget. Dels er vi i mellemtiden blevet dobbelt så mange om at dele de fælles udgifter og dels har vi sparet, bl.a. ved at indføre EDB. Men projekterne er også blevet bedre til at strække pengene. Der er således indgået aftaler med sundhedsstationer og skoler, og projekterne har mange steder oprettet egne børnehaver og håndværksskoler. På håndværksskolerne fremstilles meget af det, der er brug for i hjælpearbejdet. Men stoffet til skoleuniformen, bølgeblikket til tagene og skolebøger og medicin er blevet dyrere.

Vi håber De fremover vil betale 125 kr. om måneden. Har De betalt forud, beder vi Dem vente til næste gang, De skal betale, med at indbetale det nye månedsbeløb.

Dagen i dag

*Dagen i dag er en mærkelig dag
den er din.*

*Dagen i går er forsvundet —
den kan ikke få andet indhold
end det, du allerede har givet den.*

*Dagen i morgen har du ikke fået
noget løfte om —
du ved ikke, om du kan regne med
at disponere over den.*

*Men dagen i dag har du —
den kan du udfylde med, hvad du vil
— benyt dig af det.*

I dag kan du glæde et menneske.

I dag kan du hjælpe en anden.

*I dag kan du leve således, at nogen
i aften takker dig, fordi du er til.*

*Dagen i dag er en betydningsfuld dag
— den er din.*

Oscar Brander

Regning på billedskærerarbejdet i Borreby kirke 19. jan. a.d. 1714

1. Taget Vor Herre ned af korset, dertil brugt 4 karle og afpudset ham vel for og bag	5 Rd.	8 sk.
2. Limet den hellige Paulus en tand i munden		10 sk.
3. Repareret hans underdel og hvad der af alderdom var gået brok på	1 Rd.	4 sk.
4. Gjort den hellige Stefan en arm og pudset hans næse . . .	2 Rd.	
5. Forbedret fadervor	2 Rd.	
6. Gjort de 10 bud om	10 Rd.	
7. Vel oppudset den hellige jomfru Maria både for og bag og gjort hende et nyt barn	16 Rd.	
8. For strikke at hænge de hellige engle i		16 sk.
9. Sat en ny rumpe på den hellige ånd	5 Rd.	
10. Vasket de 12 apostles øren	1 Rd.	
	Ialt	42 Rd. 34 sk.

Er gudstjenesten kedelig?

Jacob Paludan skriver i et essay om Grundtvigs salme, »Den signede dag«: Salmen er »oprindelig meget lang, tretten vers, nu reduceret til de fem kernefuldste... der er **tugt** i det langelige. Men begge versioner skrider ligesom i dagens egen takt og i solens, man kan erindres om Helios-ouverturen. Salmen har fanget naturens støtte ro, mens verden nu mer og mer slås med »nerver«. 1.

— Et andet sted i romanen »Jørgen Stein« skriver han om jazzmusikken, at Jørgen »syntes om den, dog med en følelse af at svigte sit bedre jeg. Desillusioneret, hverken glad eller sørgelig var jazzen, uædel i sin passion. Den var som et skuldertræk, et »skidt med det«, den lokkede for lysten til bedøvelse...« 2.

Denne karakteristik er rammende, synes jeg. Den giver mig en hel vision af, hvad Paludan mener med, at verden slås med »nerver«. Straks vi åbner for radioen om morgenen, strømmer jo denne glædesløse, bedøvelses-musik ud af højttalerne. Det er den konstante natklub lige fra om morgenen. Stemmer og rytmer i ekstase. En konstant pirring af nerverne og så — bedøvelse, nervemedicin.

Sådan begyndes dagen på et tidspunkt, der egentlig hører hjemme ca. kl. to eller tre om morgenen, når natklubben er på sit højeste. Og sådan kører det løs resten af dagen og natten med. Den evige disko-himmel, glædesløs. Og dette

gælder ikke kun den lydverden, vi omgiver os med, men også vores billedverden. Mediernes konstante chock-billeder af maste biler og flyvemaskiner, hængte gidsler og seksuelle stimulationer. Alle de amerikanske comedy-serier med den uglade ha-ha dåselatter. Nerverne pirres og så-bedøvelse. Det blide chock, det lækre gys. Speakerstemmernes sukker-søde nougat og de behagelige farver. Vi lever i en nerveverden, rastløse og adspredte. Vore legemer er nervebundter, der skiftevis pirres og bedøves.

En risikabel verden, hvor det store tomme livsmål, at holde balancen mellem pirring og bedøvelse, lykkes for de færreste. For de fleste bryder de psykiske og fysiske systemer sammen i kramper på et eller andet tidspunkt. Den organiske vækst og glæden er forvist fra vor verden. Det er på trods, den stadig holder sammen på de bævrende nervebundter og fører dem videre. Bestræbelser er, at alt skal være nerver.

Det slår mig, mens jeg skriver dette, at det er der vist andre, der har beskrevet. Men det ændrer nu ikke på, at det er mit syn vakt af Paludans kunst. En anden ting, jeg må nævne i forbifarten, er, at jeg ikke er »imod« jazz og rock som sådan. Som Kafka sagde om det, der virkelig var lykkedes i operettepartituret. Her var det, »som om Musa i pludselig selvrådighed havde skubbet komponisten til side og selv taget ordet i nogle

strofer«. Det hænder i populærmusikken, men det meste er bevidstløs, maskinel bedøvelse, narkotika.

Jeg mener, dette er vores »åndelige« situation. Dette er den atmosfære, gudstjenesten er op imod, nerver og hektisk utålmodighed sat i system. Vi forbedrer os ikke kun på fremtiden. Vi har allerede foregrebet den med mange årtier i et syndigt hav af nervøse prognoser.

Jeg mener, gudstjenesten er op imod denne atmosfære, fordi religion efter

min mening har at gøre med det hverdagslige, den organiske vækst, og ikke med det usædvanlige og ekstatiske, som mange mener. Religion er at koble ind på »naturens støtte og ro« og lade sig gennemtrænge af den organiske vækst. Hvis gudstjenesten vil konkurrere med det usædvanlige og sensationerne, så har den tabt på forhånd. Det er man meget bedre til i medierne.

Gudstjenesten er kedelig målt på den herskende atmosfære. Men ser man sa-

